

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3350/2023. (VII. 5.) AB VÉGZÉSE

bírói kezdeményezés visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 41. § (3) bekezdés harmadik és negyedik mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, valamint alkalmazásának kizárására irányuló bírói indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Körmen di Járásbíróság bírósági titkára (a továbbiakban: indítványozó) az előtte 1802-21.Kr.Vh.35/2023. számon folyamatban lévő, végrehajtás megszüntetése iránti nemperes eljárást felfüggesztette, és egyidejűleg az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-a alapján bírói kezdeményezéssel fordult az Alkotmánybírósághoz a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 41. § (3) bekezdésének harmadik és negyedik mondata alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése, valamint az alaptörvény-ellenessé nyilvánított jogszabályi rendelkezés alkalmazhatóságának kizárása iránt.
- [2] 2. A bírói kezdeményezés alapjául szolgáló ügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] A végrehajtást kérő kérelmére a közjegyző végrehajtást rendelt el az adós ellen meg nem fizetett kölcsönösszeg és járulékai megtérítése tárgyában. Az eljárás során a végrehajtást kérő a Vht. 40. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelően tájékoztatta a végrehajtót, hogy az adós a tartozását kiegyenlítette, a befizetett összeg azonban a végrehajtás költségeit nem fedezi. E tekintetben kérte a végrehajtási eljárás folytatását és a végrehajtási költségek kiegyenlítését követően a végrehajtási eljárás befejezését. Az eljáró végrehajtó ezt követően felszólította az adóst a végrehajtási költségek megfizetésére, aki azonban ennek nem tett eleget. A végrehajtó ezután felhívta a végrehajtást kérőt, hogy „törvényben foglalt kötelezettségének haladéktalanul tegyen eleget”, majd betérjesztette az ügyet a végrehajtást foganatosító Körmen di Járásbíróságra, hogy kötelezze a végrehajtást kérőt a Vht. 41. § (3) bekezdésére és a 34. § (4) bekezdésére hivatkozással a végrehajtási költség megfizetésére.
- [4] A fenti előzmények után az előtte folyamatban lévő végrehajtás megszüntetése iránti nemperes eljárást az indítványozó felfüggesztette, és az Alkotmánybírósághoz fordult. Álláspontja szerint a Vht. 41. § (3) bekezdésének harmadik és negyedik mondata sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás-hoz való jogot, mert nem biztosítja a bírósághoz fordulás jogát és az eljárás észszerű időn belüli befejezéséhez való jogot, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslat-hoz való jogot. Az indítványozó úgy véli, az eljárás nem kellően szabályozott volta megfosztja a feleket a végrehajtói díjak érdemi vitatásának lehetőségétől, a végrehajtó számára pedig nem teszi lehetővé a jogszerű vagy nem vitatott díjigény végrehajtást kérővel szemben történő kikényszerítését.
- [5] Az indítvány a Vht. vonatkozó rendelkezésein túl a kapcsolódó jogi szabályozást – a bírósági végrehajtási ügyvitelről és pénzkezelésről szóló 1/2002. (I. 17.) IM rendelet és a bírósági végrehajtói díjszabásról szóló 8/2021. (X. 29.) SZTFH rendelet – is részletesen idézve fejti ki, hogy amennyiben a Vht. 41. §-ban szabályozott eljárás nyomán kerül sor az iratok betérjesztésére a végrehajtást foganatosító bíróságra, a végrehajtás megszüntetésének nincs helye, a bíróság végzéssel kötelezi a végrehajtást kérőt a végrehajtási költség megfizetésére. A bíróság ez esetben formális döntést hoz, a végrehajtó által kért összeg megfizetésére kötelezi a végrehajtást kérőt, vizsgálatnak, elutasításnak nincs helye. Bizonytalannak tartja a szabályozást abban a tekintetben is, hogy a bíróság végzése ellen van-e helye jogorvoslatnak, illetve a végzés alapján a végrehajtó kivel szemben folytatja a végrehajtást. Nem állapítható meg álláspontja szerint az sem, hogy a végrehajtást kérőtől miként hajtható be az összeg, mivel vele szemben végrehajtási eljárás nem folyik. Az indítványozó szerint a bíróság végzése eredményként a végrehajtási eljárás a végrehajtás költségére korlátozódik.

- [6] 3. Az Alkotmánybíróság hiánypótlásra szólította fel az indítványozót, utalva arra, hogy annak elmulasztása esetén az Alkotmánybíróság az indítványt hiányos tartalma szerint bírálja el. A felhívásra válasz nem érkezett.
- [7] 4. Az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó ügyeket az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének a)–g) pontjai sorolják fel. Az Alkotmánybíróság – az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének megfelelően – az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként alkotmányos kötelezettségeit hatáskörei gyakorlása folytán teljesíti [3136/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [7]]. Ennek során nemcsak az eljárásait kezdeményező indítványok jogalapját köteles vizsgálni, de nem mellőzheti annak vizsgálatát sem, hogy az egyes indítványok formája és tartalma megfelel-e az Alaptörvényben szabályozott típuskényszernek, továbbá a törvényi feltételeknek [3058/2015. (III. 31.) AB végzés (a továbbiakban: Abv.), Indokolás [9]].
- [8] 4.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az indítványozó bírósági titkár által – az Abtv. 25. § (1) bekezdése alapján, az Abtv. 1. § b) pontjában foglaltakra figyelemmel – előterjesztett bírói kezdeményezés megfelel-e az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésében, valamint az Abtv. 25. §-ában, 51. §-ában, 52. § (1) bekezdésében, 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjában, továbbá az 52. § (4)–(6) bekezdésében foglaltakból következő formai és tartalmi követelményeknek.
- [9] 4.2. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja és az Abtv. 25. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezés alapján folytatott egyedi normakontroll hatáskörében eljárva jogszabály alaptörvény-ellenességét vizsgálhatja meg, amelynek a Vht. támadott része, mint törvényi rendelkezés megfelel.
- [10] 4.3. Az Abtv. 25. § (1) bekezdése értelmében az egyedi normakontroll eljárásnak további két – egymással összefüggő – feltétele, hogy a bírói kezdeményezés ténybeli alapja a bíró előtt folyamatban lévő egyedi ügy legyen, és a kezdeményezésnek ebben az ügyben alkalmazandó jogszabály vizsgálatára kell irányulnia. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az „eljáró bíró tehát csak azon jogszabály, illetve jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására tehet indítványt, melyet a konkrét ügy elbírálása során kifejezetten alkalmaznia kell(ene). Ebből következően alapvető feltétel a támadott norma és a folyamatban lévő egyedi ügy közötti közvetlen összefüggés. Amennyiben a bírói kezdeményezés olyan jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést támad meg az Alkotmánybíróság előtt, mely az előtte folyamatban lévő (az Alkotmánybírósághoz fordulás miatt felfüggesztésre került) ügygel nem áll összefüggésben, annak elbírálása során nyilvánvalóan nem kerül alkalmazásra, akkor érdemi alkotmányossági vizsgálatnak nincs helye.” (Abv., Indokolás [22]) E feltételnek az indítvány az alábbiak szerint nem felel meg.
- [11] Az Alkotmánybíróság a 3192/2014. (VII. 15.) AB határozatában rámutatott: „Az alkalmazandó jog megállapítása a rendes bíróság – a konkrét perben eljáró bíró – hatásköre, az Alkotmánybíróság általában tartózkodik attól, hogy e mérlegelésbe beavatkozzon. A bíró feladata és hatásköre ugyanis eldönteni, hogy mely jogszabályok és konkrét jogszabályi rendelkezések alapján, illetve alkalmazásával dönt a benyújtott kereset (előterjesztett vád) tárgyában. Ugyanakkor az Alkotmánybíróságnak alkotmányos funkciójával összefüggésben az Alaptörvényből és az Abtv.-ből fakadó kötelessége, hogy a bírói kezdeményezés törvényi feltételeinek a fennállását megvizsgálja, s azok nyilvánvaló hiánya esetében a kezdeményezést visszautasítsa.” (Indokolás [15])
- [12] Az Alkotmánybíróságnak nem feladata a jogszabály-értelmezés – hacsak azt nem alkotmányjogi kérdés megválaszolása teszi szükségessé –, jelen esetben a bírói kezdeményezés megkerülhetetlenné teszi a kifogásolt jogszabályi rendelkezés és az ahhoz szorosan kapcsolódó szabályozás indítvány elbírálásához szükséges mértékű áttekintését [lásd hasonlóan: 3160/2022. (IV. 12.) AB végzés, Indokolás [18]].
- [13] A Vht. Végrehajtás foganatosításának közös szabályairól szóló III. fejezete tartalmazza a végrehajtás költségének viselésére és a követelés megszűnésének és csökkenésének bejelentésére vonatkozó szabályokat. A Vht. 40. és 41. §-a szabályozza azokat az eseteket, amikor a végrehajtás során az adós közvetlenül a végrehajtást kérőnek teljesít.
- [14] A Vht. 40. § (1) bekezdése értelmében a végrehajtást kérő köteles haladéktalanul bejelenteni a végrehajtónak a követelés megszűnését vagy csökkenését, továbbá köteles a végrehajtó felhívásának megfelelően megfizetni a végrehajtás költségét [Vht. 34. § (5) bekezdés]. Ezen bejelentés elmulasztásából eredő költségért és kárért, valamint a végrehajtás költségének megfizetéséért a végrehajtást kérő felel [Vht. 40. § (2) bekezdés].
- [15] A Vht. 41. §-a rendezi azt az esetet, ha az adós okirattal valószínűsíti a végrehajtónál a követelés alaptalanságát, teljesítését, megszűnését, vagy hivatkozik a követelés, illetve a végrehajtási jog elévülésére. Ebben az esetben

a végrehajtó az adós által bemutatott bizonyítékra utalva nyilatkozattételre hívja fel a végrehajtást kérőt azzal, hogy az adóstól felvett összegből a Vht. 34. § (5) bekezdésében megjelölt összeget fizesse meg. Ha a végrehajtást kérő az adós állítását elismeri, és a felhívásban megjelölt összegeket megfizeti, a végrehajtási eljárás befejeződik [Vht. 41. § (2) bekezdés]. Ha a végrehajtást kérő a nyilatkozattételt elmulasztja, vagy az adós állításának elismerése ellenére a végrehajtás költségét nem fizeti meg, a végrehajtó betérjeszti az ügyet a végrehajtást foganatosító bírósághoz. Ebben az esetben a végrehajtás megszüntetésének nincs helye, a bíróság végzésével kötelezi a végrehajtást kérőt a Vht. 34. § (5) bekezdésében említett összegek megfizetésére akkor is, ha őt költségkedvezmény illeti meg, a végrehajtó pedig a végzésben feltüntetett összegek behajtására folytatja az eljárást [Vht. 41. § (3) bekezdés].

- [16] Az Alkotmánybíróság a fenti jogszabályi rendelkezések áttekintését követően megállapította, hogy a Vht. a végrehajtandó követelés megszüntetésének vagy csökkenésének bejelentését eltérően, attól függően rendezi, hogy azt a végrehajtást kérő (Vht. 40. §) vagy az adós (Vht. 41. §) jelenti be a végrehajtónak, és e két eljárásban más-más jogkövetkezmények érvényesülnek a végrehajtást kérő mulasztása, illetve nem teljesítése esetén.
- [17] A bírói kezdeményezéssel érintett ügy tárgya végrehajtás megszüntetése iránti nemperes eljárás, amelyet a végrehajtó kezdeményezett a Vht. 41. § (3) bekezdésére hivatkozva. Az indítványt tartalma szerint elbírálva, az eljárást felfüggesztő végzésben írt tényállás és a csatolt iratok alapján azonban megállapítható, hogy a végrehajtást kérő jelentette be az adós teljesítését, így az adott esetben nem az indítványozó által támadott jogszabályi rendelkezések, hanem a Vht. 40. §-a az irányadó.
- [18] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy a bírói kezdeményezés, mivel az adott eljárásban a támadott rendelkezést az indítványozónak nem kell alkalmaznia, nem felel meg az Abtv. 25. § (1) bekezdés szerinti törvényi feltételeknek, ezért azt az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. június 20.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/604/2023.

